

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2022. № 8.

DOI: 10.32702/2307-2105.2022.8.32

УДК 330.142.26

I. М. Цуркан,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри економічного аналізу і фінансів,
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро*

ORCID ID: 0000-0003-1149-0431

A. О. Остапенко,

*магістр кафедри економічного аналізу і фінансів,
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро*

ORCID ID: 0000-0002-4870-6892

**«ІСНУЮЧІ ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ
ОБОРОТНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА»**

I. Tsurkan,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Economic Analysis and Finance,*

National Technical University “Dnipro Polytechnic”, Dnipro

A. Ostapenko,

Master's student of the Department of Economic Analysis and Finance,

National Technical University “Dnipro Polytechnic”, Dnipro

**«EXISTING THEORETICAL APPROACHES TO THE WORKING
CAPITAL MANAGEMENT OF THE ENTERPRISE»**

Публікація присвячена теоретичним аспектам управління оборотним капіталом підприємств. Проведено огляд наукових джерел та виділено основні підходи до управління як оборотним капіталом в цілому, так і окремими його складовими, зокрема виробничими запасами, запасами незавершеного виробництва, товарів та готової продукції, дебіторською заборгованістю та грошовими коштами. У публікації визначено основні завдання управління оборотним капіталом підприємства, а також охарактеризовано етапи даного процесу. На основі узагальнення поглядів вітчизняних та зарубіжних науковців авторами статті виділено основні варіанти політики управління оборотним капіталом, охарактеризовано агресивну та консервативну моделі фінансування оборотних активів. З урахуванням цільових завдань визначено функціональний підхід управління оборотним капіталом, в рамках якого основними цілями менеджменту є забезпечення ліквідності компанії, покращення її фінансової стійкості та ділової активності за рахунок оптимізації обсягів і структури оборотного капіталу, а також структурний підхід, в рамках якого застосовуються розрізнені управлінські підходи до окремих складових оборотного капіталу. Описано основні існуючі моделі управління запасами, дебіторською заборгованістю, грошовими коштами. Також у статті визначено основні особливості управління оборотним капіталом в окремих галузях національної економіки.

This article is devoted to theoretical issues of working capital management. The author of the article summarizes the purpose and tasks of management in relation to current assets. Its main goals are the following: ensuring liquidity, financial stability, high business activity, optimizing costs and increasing the company's profit. The paper highlights individual stages of working capital management: analysis of the volume and structure of current assets in the previous period; choosing a policy for the formation and financing of current assets; selection of a model for optimizing the volume of current assets; optimization of ratios in the structure of current assets (variable and

permanent part); ensuring optimal liquidity of working capital; ensuring profitability of current assets; selection of forms and sources of financing of current assets. The author characterizes functional and structural approaches to working capital management. The functional approach aims to ensure liquidity and financial stability of the enterprise. This approach pays significant attention to the ratio of volumes of individual components of working capital, determines optimal models of financing of working capital. Businesses can use aggressive and conservative working capital financing models. It depends on the chosen management goals and access to financial resources. The structural approach uses different methods of managing individual components of working capital. The author of the publication summarizes the main models of inventory management, defines their main characteristics and advantages of application. The article also discusses the principles of managing receivables and cash. The author highlights the peculiarities of the working capital management in various branches of the national economy. They are determined by the following factors: seasonality of production; seasonality of demand; storage period of production stocks, goods or finished products; financing features, etc. The author singles out those areas of the economy where the role of working capital management is most important. For example, this is agriculture and agro-processing, because they depend on seasonality and terms of storage of stocks. The article helps to identify key theoretical aspects of the working capital management to ensure business efficiency. The article contains detailed conclusions for further research into the working capital management models of the enterprise.

Ключові слова: управління оборотним капіталом, ліквідність підприємства, фінансова стабільність підприємства, моделі управління запасами, методи управління дебіторською заборгованістю.

Keywords: working capital management, enterprise liquidity, enterprise financial stability, inventory management models, receivables management methods.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку економічної науки значну увагу приділяють питанням стратегічного розвитку компаній, акцентуючи увагу переважно на проблемах управління стратегічними ресурсами – основними фондами, людським капіталом. Водночас слід враховувати, що перспективи формування поточної прибутковості суб'єктів господарювання значною мірою пов'язані з ефективністю управління оборотним капіталом, адже саме складові оборотного капіталу – це ті ресурси, які визначають оперативну діяльність компанії, поточні об'єми виробництва продукції або ж обсяг реалізації товарів, а також забезпечують ліквідність підприємства, впливають на його фінансову стабільність у кожний момент часу. Тому актуальним завданням менеджменту є узагальнення існуючих теоретичних підходів до управління оборотним капіталом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми управління поточними активами підприємства та джерелами їх фінансування досліджуються економістами та фінансовими менеджерами протягом століть. Але саме сучасний період характеризується активними змінами у цій сфері. Зокрема, це стосується пошуку нових моделей управління запасами, що значною мірою обумовлено можливостями новітніх методів аналітичної обробки інформації. Також на сучасному етапі, у результаті розвитку системи фінансових послуг, впроваджуються нові методи управління дебіторською заборгованістю. В цілому, сучасні зарубіжні та вітчизняні дослідники відзначають значну роль управління оборотним капіталом у формуванні прибутковості підприємства, його ліквідності та фінансової стабільності. P. Mielcarz, D. Osiichuk, P. Wnuczak [1] встановили вплив політики формування оборотних активів на коефіцієнти прибутковості підприємств і довели наявність взаємозв'язку між політикою управління оборотним капіталом та рентабельністю і ринковою вартістю компаній.

При цьому науковці все частіше акцентують увагу на проблемах формування та оптимізації оборотних активів окремих груп підприємств. О. Пархоменко у своїй монографії [6] розглядає сутність управління оборотним

капіталом на промислових підприємствах. Також на промисловій сфері акцентує увагу І. Піскульова [7], яка висвітлює методологічні аспекти щодо управління оборотними активами. О. Кічук та Ю. Тарасова [4] теж характеризують зміст управління оборотним капіталом на прикладі промислових підприємств України. Н. Власова та ін. [10] висвітлюють специфіку управління поточними активами у сфері роздрібною торгівлі. О. Близнюк та А. Сіфурова [2] також досліджують особливості управління оборотним капіталом у торговельній діяльності, виділяючи при цьому функціонально-відтворюючий та структурно-класифікаційний підходи менеджменту.

Постановка завдання. З урахуванням залежності прибутковості та перспектив розвитку підприємств від ефективності формування та використання оборотних активів, метою даної статті стало узагальнення теоретичних підходів до управління оборотним капіталом. Комплексне розкриття даної теми потребує вирішення кількох основних завдань. Вони сформульовані наступним чином: охарактеризувати сутність терміна «оборотний капітал»; виділити цілі управління оборотним капіталом; виокремити етапи даного управлінського процесу; розглянути найбільш типові підходи до управління оборотним капіталом в цілому та його окремими складовими зокрема (запасами, дебіторською заборгованістю, грошовими коштами); визначити особливості менеджменту при формуванні та використанні оборотного капіталу в окремих галузях національної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сутність терміна «оборотний капітал» у наукових джерелах трактується по-різному. При цьому сам термін перебуває в науковому обігу ще з XVII ст., коли його асоціювали майже виключно з товарами купців, що призначалися для перепродажу [6, с.15]. На сьогодні оборотний капітал досить часто описується як синонім понять «оборотні активи», «оборотні кошти» [10, с.7-8], хоча нерідко дослідники підкреслюють окремі відмінності наведених термінів. Досить об'єктивною є точка зору науковців, які вказують на двоїсту природу оборотного капіталу, у якому поєднуються і складові

оборотних активів підприємства, і джерела їх фінансування [6, с.21]. Обґрунтованим є розуміння оборотного капіталу як частини загального капіталу компанії, що інвестована в оборотні активи, тобто як вартісного відображення оборотних активів [7, с. 30]. Саме тому для опису та аналізу оборотного капіталу використовуються вартісні показники оборотних активів, а сутність управління оборотним капіталом зводиться до пошуку оптимального обсягу, структури та джерел фінансування оборотних активів. Етапи управління оборотним капіталом узагальнені на рис. 1.

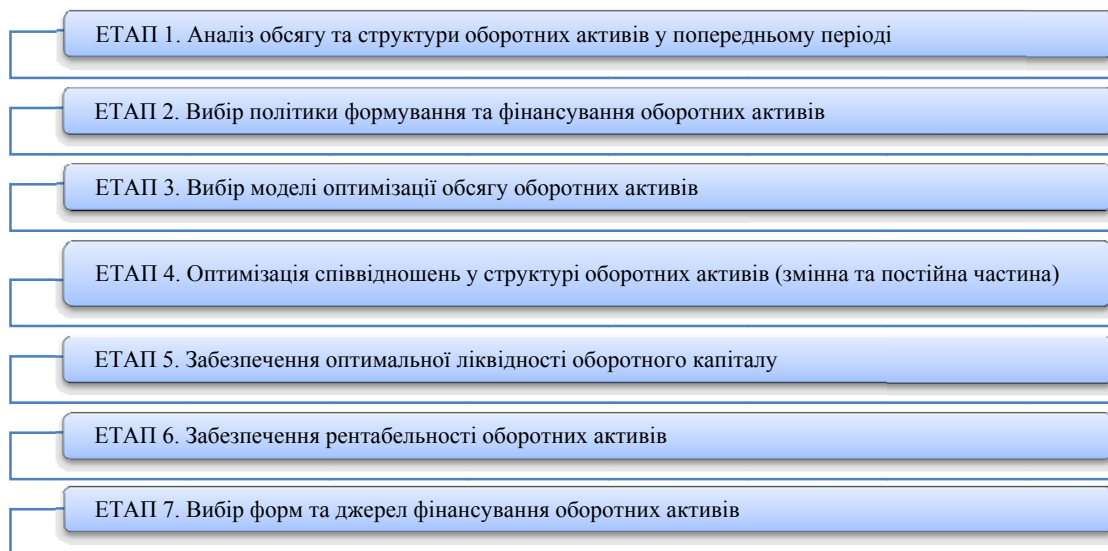

Рис. 1. Етапи управління оборотним капіталом

Джерело: побудовано авторами за даними [9, с. 761]

Розглядаючи теоретичні підходи до управління оборотним капіталом, можна виділити два основні з них:

1) функціональний підхід. Він базується на основних цілях фінансового менеджменту, а управлінські рішення спрямовані на досягнення загальних функцій оборотного капіталу: збільшення прибутковості, покращення ліквідності, оптимізація фінансової стабільності підприємства. При такому підході акцент

робиться саме на кінцевих результатах фінансового менеджменту. У наукових джерелах такий підхід називають також функціонально-відтворювальним;

2) структурний підхід, в основі якого лежить структуризація оборотного капіталу і управління окремими складовими оборотних активів. За такого підходу управлінські рішення спрямовані на оптимізацію обсягу окремих елементів оборотного капіталу, що вкладені у запаси, дебіторську заборгованість, грошові кошти тощо. У наукових дослідженнях даний підхід називають ще структурно-класифікаційним [2, с.71].

В рамках функціонального підходу виділяють два основні варіанти політики фінансування оборотних активів: консервативний та агресивний, а також проміжний між ними – помірний (або компромісний) варіант політики управління оборотним капіталом. Різниця вказаних варіантів узагальнена в таблиці 1.

Таблиця 1. Варіанти політики фінансування оборотних активів

Політика управління оборотним капіталом	Розподіл фінансування оборотних активів	
	Короткостроковий позиковий капітал	Довгостроковий позиковий капітал
Консервативна	½ змінної частини оборотних активів (ОА)	½ змінної та вся постійна частина ОА
Компромісна	вся змінна частина ОА	вся постійна частина ОА
Агресивна	всі ОА або їх більша частина	незначна частина ОА

Джерело: побудовано авторами за даними [4]

В рамках структурного підходу до управління оборотним капіталом підприємства доцільною є класифікація його на окремі складові. У наукових джерелах обґрунтовано виділення з цією метою двох основних груп оборотних активів:

- запасів, які включають у себе виробничі запаси та напівфабрикати, незавершене виробництво і готову продукцію (присутні у виробничих компаній), а також і запаси товарів (особливо характерні для сфери торгівлі) або ж тварини на вирощуванні та відгодівлі (властиво для підприємств галузі тваринництва);

- коштів, розрахунків та інших активів, що включають, зокрема, одержані векселі, дебіторську заборгованість різних видів (за товари, за розрахунками з бюджетом, авансами, із внутрішніх розрахунків і т.д.), поточні фінансові інвестиції, грошові кошти та їх еквіваленти, інші оборотні активи, витрати майбутніх періодів [9, с.761].

Така класифікація обумовлена різними підходами до управління. По відношенню до запасів прийнято виділяти функціональні та логістичні принципи менеджменту. Тривалий час при управлінні запасами використовувався функціональний підхід, в основі якого лежали виключно виробничі завдання: постійна забезпеченість виробництва (або реалізації) матеріальними запасами (або ж товарами) та відповідні функціональні моделі для визначення обсягу та часу замовлення ресурсів (табл. 2).

Таблиця 2. Основні функціональні моделі управління запасами

Модель	Зміст управління		
	сфера застосування	недоліки	переваги
1	2	3	4
Із фіксованим обсягом замовлення	по відношенню до запасів. що формують основні прибутки	застосування лише при прогнозованому обсязі продажів; потреба постійного контролю обсягів запасів на складах	економія витрат на зберігання запасів на складах

Продовження таблиці 2

1	2	3	4
Із фіксованим інтервалом (періодом) замовлення (доставки)	по відношенню до запасів, що формують додаткові прибутки	часті випадки накопичення запасів, а відтак і зростання витрат на зберігання запасів	потребує лише періодичного контролю обсягів запасів на складах
Із встановленими інтервалами поповнення обсягу запасів до встановленого рівня	по відношенню до запасів з нестабільним попитом, низьким прибутком	потреба постійного відстеження обсягу запасів на складах	підходить для ситуації з високими коливаннями у попиті
«Мінімум–максимум»	по відношенню до запасів, по яких значні витрати на замовлення і облік	недоцільність застосування при невеликих витратах на оформлення й облік	простота управління за рахунок оперування лише двома рівнями запасів (максимальним та мінімальним)
«Філософія своєчасності» («точно в термін»)	по відношенню до виробничих запасів, що мають високопрогнозовану потребу в часі	складність розрахунків, необхідність постійного контролю	мінімізація витрат на зберігання, внутрішнє переміщення запасів, мінімізація втрат від псування

Джерело: побудовано авторами за даними [3, с.406]

На сучасному етапі більш поширеним стає логістичний підхід до управління запасами, в основі якого лежить оптимізація обсягу запасів на основі

оптимізаційних моделей. Серед таких моделей можна виділити найбільш популярні:

- штовхачі системи управління запасами (наприклад, MRP, MRP I та II, DRP, ERP I та II, LRP, CALS);
- тягнучі системи (зокрема, ZIPS, (KANBAN, MAN, DOPS, NOT, LP, OPT);
- моделі управління на основі принципів теорії обмежень;
- модель ABC-аналізу;
- модель XYZ-аналізу [5, с. 243].
- Відмінності між традиційним функціональним (виробничим) та логістичним підходами до управління запасами узагальнені в таблиці 3.

Таблиця 3. Функціональне та логістичне управління запасами підприємств

Об'єкт порівняння	Функціональний підхід	Логістичний підхід
Мета	забезпечення безперервності виробництва чи реалізації	мінімізація сукупних затрат за рахунок оптимізації логістики запасів
Підпорядкованість управлінських процесів	система операційного менеджменту	система логістичного менеджменту
Рівень впливу	операційний	операційний, стратегічний
Управлінські моделі	функціональні моделі (фіксований розмір замовлення або ж фіксований період між поставками, модель «максимум-мінімум» тощо)	логістичні моделі (штовхаючі, тягнучі моделі, моделі на основі теорії обмежень тощо)

Джерело: побудовано авторами за даними [5, с.243]

По відношенню до інших складових оборотного капіталу – коштів, розрахунків тощо – застосовуються інші методи управління з урахуванням специфіки впливу окремих елементів оборотного капіталу на ліквідність та платоспроможність компанії. В кожному разі метою управлінських дій є досягнення оптимального обсягу тих чи інших активів.

У процесі управління дебіторською заборгованістю з метою регулювання її обсягу прийнято використовувати наступні методи управління:

- методи консервативної (жорсткої) кредитної політики (мінімізація збуту в кредит, скорочення термінів та обсягів відтермінування платежів, здороження вартості товарів при реалізації в кредит) – це веде до скорочення обсягу дебіторської заборгованості, низької ймовірності її прострочення;
- методи агресивної (м'якої) кредитної політики (збільшення обсягів реалізації в кредит, зростання ризику росту дебіторської заборгованості, в т.ч. проблемної);
- методи помірної (проміжної) кредитної політики;
- побудова ефективної системи інкасації дебіторської заборгованості (досудова і позовна діяльність);
- методи рефінансування (факторинг, форфейтинг, врахування векселів, що були видані покупцем).

В ході управління грошовими коштами, їх еквівалентами, поточними фінансовими інвестиціями фінансові менеджери також вирішують складну задачу вибору оптимального обсягу цих активів: з одного боку, збільшення їх обсягу «заморожує» вільні фінансові ресурси, з іншого боку, зменшення суми грошових коштів та їх еквівалентів призводить до втрати ліквідності і платоспроможності. Тому перед менеджерами стоїть завдання пошуку балансу між такими крайнощами. З цією метою активно використовуються можливості сучасних інформаційно-аналітичних програм та стандартизовані моделі фінансового

менеджменту, серед яких можна назвати наступні: модель Баумоля-Тобіна; модель Міллера-Орра; модель Стоуна тощо. Їх порівняння проведено в таблиці 4.

Таблиця 4. Порівняння моделей управління грошовими коштами

Об'єкт порівняння	Моделі		
	Баумоля-Тобіна	Міллера-Орра	Стоуна
Основні принципи	постійний обсяг потреби в грошових коштах; інвестування усіх грошових коштів у короткострокові цінні папери; високий рівень прогнозованості грошових потоків	обсяг грошових коштів коливається між страховим запасом та його трикратним розміром; витрати на купівлю та продаж цінних паперів – стабільні і однакові	додаткове встановлення зовнішніх нижнього і верхнього порогів грошових коштів
Переваги	відносна простота	більш висока точність в умовах невизначеності	враховуються прогнозні обсяги надходження грошових коштів на декілька діб вперед
Недоліки	неможливість застосування у низькопрогнозованому середовищі; неможливість врахування факторів циклічності, сезонності	верхня та нижня межа обсягу грошових коштів встановлюються суб'єктивно	може застосовуватися за умови прогнозованого грошового потоку на невеликий період вперед

Джерело: побудовано авторами за даними [8]

В окремих галузях національної економіки управління оборотним капіталом має свої особливості, які можуть бути пов'язані з такими чинниками:

1) сезонність виробництва. Особливо значний вплив даного чинника спостерігається у сільському господарстві, зокрема в рослинництві. У зв'язку з кліматичними умовами виробництво сільськогосподарської продукції має свою сезонність, у результаті чого основні запаси готової продукції формуються в другій половині літа – в першій половині осені;

2) сезонність попиту. Традиційно попит на окремі групи товарів зростає в певний період (влітку – морозиво, взимку – опалювальні прилади і т.д.). Тому і виробники і торгові компанії мають враховувати це при плануванні оборотних активів;

3) специфіка зберігання виробничих запасів або/ та готової продукції (зокрема, тривалість та умови їх зберігання). Закономірно, що запаси з невеликим терміном зберігання будуть формуватися у менших обсягах, а витрати на їх транспортування будуть більшими у зв'язку з потребою частішого поповнення;

4) особливий склад оборотних активів. Так, наприклад, на підприємствах галузі тваринництва окремою складовою активів виступають тварини на відгодівлі;

5) рівень автоматизації. Як правило на крупних підприємствах система управління високо автоматизована, що забезпечує оптимальні обсяги оборотного капіталу. На малих підприємствах часто виникають ситуації або нестачі запасів (та інших складових ОА), або ж їх надмірного накопичення. Причиною є саме недостатньо ефективно управління та низький рівень автоматизації аналітико-управлінської діяльності.

З урахуванням вказаних чинників можна зробити висновки, що найбільшою специфікою процес управління оборотним капіталом характеризується у сільському господарстві. Тут найбільшою мірою спостерігається вплив фактора сезонності, має місце особливий склад оборотних активів, запаси готової

продукції мають або обмежені терміни зберігання або ж потребують для цього значних витрат (наприклад, на елеваторах). Теж саме можна сказати і про сферу агропереробки, виробничі запаси в якій теж мають сезонність і обмежені в термінах зберігання. У сфері торгівлі особливість управління оборотними запасами полягає у високій залежності від попиту на товари, що потребує постійного проведення аналізу зовнішнього середовища, врахування платоспроможності та уподобань споживачів, чіткого контролю обсягів товарних запасів.

Висновки. Проведений аналіз показав, що під оборотним капіталом доцільно розуміти вартісне відображення оборотних активів. Можна виділити два основні теоретичні підходи до управління оборотним капіталом: функціональний, що спрямований на кінцеві цілі підприємництва (збільшення прибутковості, покращення ліквідності, оптимізація фінансової стабільності), та структурний, в основі якого лежать сучасні моделі управління окремими складовими оборотних активів. В рамках даної статті розглянуто лише загальні аспекти управління оборотним капіталом. Подальші наукові дослідження можуть бути спрямовані на більш глибоке вивчення специфіки управління окремими оборотними активами, а також на характеристику галузевих особливостей управління оборотним капіталом.

Література

1. Mielcarz P, Osiichuk D., Wnuczak P. Working capital management through the business cycle: Evidence from the corporate sector in Poland. *Contemporary Economics*. 2018. Vol. 12, pp. 223-236.
2. Близнюк О., Сіфурова А. Управління оборотним капіталом підприємств торгівлі з позиції функціонально-відтворювального та структурно-класифікаційного підходів. *Економічний аналіз*. 2019. № 1. С. 68-77.

3. Іващук О. В. Управління запасами як складова методології керування підприємством. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. № 4. С. 404-407.
4. Кічук О. С., Тарасова Ю. А. Управління оборотним капіталом промислових підприємств. *Економіка та суспільство*. 2022. № 37. – URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1234> (дата звернення: 08.08.2022).
5. Круш П. В., Орлюк Ю. В. Теоретичні основи управління матеріальними запасами підприємств. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2017. № 14. С. 239-245.
6. Пархоменко О. П. Оборотний капітал в умовах глобальних викликів: формування та використання: монографія. Луганськ: Ноулідж, 2012. 216 с.
7. Піскульова І. В. Методологічні підходи до управління оборотними активами промислових підприємств : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», Маріуполь, 2021. 220 с.
8. Піскульова І. В., Мавріна М. І. Методичні підходи до управління грошовими коштами підприємств: сучасний аспект. *Ефективна економіка*. 2022. № 1. – URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/1_2022/90.pdf (дата звернення: 08.08.2022).
9. Рудь І. Ю., Позняк О. В. Управління оборотними активами підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2018. № 25. С.759-763.
10. Управління оборотними активами на підприємствах роздрібної торгівлі: монографія. / Власова Н. О. та ін. Х.: ХДУХТ, 2014. 258 с.

References

1. Mielcarz, P, Osiichuk, D. and Wnuczak, P. (2018), “Working capital management through the business cycle: Evidence from the corporate sector in Poland”, *Contemporary Economics*, vol. 12, pp. 223-236.

2. Blyzniuk, O. and Sifurova, A. (2019), “Working capital management of trade enterprises from the standpoint of functional-reproductive and structural-classification approaches”, *Ekonomichnyj analiz*, vol 1, pp. 68-77.
3. Ivaschuk, O. V. (2015), “Inventory management as a component of enterprise management methodology”, *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky*, vol 4, pp. 404-407.
4. Kichuk, O. S. and Tarasova, Yu. A. (2022), “Working capital management of industrial enterprises”, *Ekonomika ta suspil'stvo*, [Online], vol. 37, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1234> (Accessed 8 Aug 2022).
5. Krush, P. V. and Orliuk, Yu. V. (2017), “Theoretical foundations of materials inventory management of enterprises”, *Ekonomichnyj visnyk Natsional'noho tekhnichnoho universytetu Ukrainy «Kyivs'kyj politekhnichnyj instytut»*, vol. 14, pp. 239-245.
6. Parkhomenko, O. P. (2012), *Oborotnyj kapital v umovakh hlobal'nykh vyklykiv: formuvannia ta vykorystannia* [Working capital in conditions of global challenges: formation and use], Noulidzh, Luhans'k, Ukraine.
7. Piskul'ova, I. V. (2021), “Methodological approaches to the current asset management of industrial enterprises”, Abstract of Ph.D. dissertation, Economy, Pryazovs'kyj derzhavnyj tekhnichnyj universytet, Mariupol', Ukraine.
8. Piskul'ova, I. V. and Mavrina M. I. (2022), “Methodical approaches to cash management of enterprises: modern aspect”, *Efektyvna ekonomika*, [Online], vol. 1, available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2022/90.pdf (Accessed 8 Aug 2022).
9. Rud', I. Yu. and Pozniak, O. V. (2018), “Current asset management of enterpris”, *Infrastruktura rynku*, vol. 25, pp.759-763.
10. Vlasova, N. O. (2014), *Upravlinnia oborotnyu aktyvamy na pidpriemstvakh rozdribnoi torhivli* [Current asset management at retail enterprises], KhDUKht, Kharkiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 11.08.2022 р.